

Šis puslapis atspausdintas iš DELFI interneto vartų.
Adresas <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=23079042>

„Human Rights Watch“ ragina Lietuvą laikytis įsipareigojimų ir nediskriminuoti gėjų

Eglė Digrytė, www.DELFI.lt

2009 liepos mėn. 13 d. 12:46

Pauliaus Štuto nuotr.

Įtakingos tarptautinės žmogaus teisių gynimo organizacijos „Human Rights Watch“ ir „Amnesty International“ toliau ragina Seimą atsisakyti „cenzūros įstatymo“, kuriuo norima apsaugoti nepilnamečių psichiką ir dorovę. Jos prašo parlamento vadovo Arūno Valinsko panaudoti savo galias, kad būtų pritarta dabar jau kadenciją baigusio prezidento Valdo Adamkaus veto Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamos viešosios informacijos poveikio įstatymui. Ką daryti su įstatymu, Seimas ketina spręsti

antradienį.

Būtų pavojingas net sveikatai?

„Human Rights Watch“ atstovas Borisas Dittrichas, atsakingas už seksualinių mažumų programą, DELFI pranešė penktadienį parašęs laišką Seimo pirmininkui Arūnui Valinskiui. Jame organizacijos vardu paragino parlamento vadovą panaudoti „savo įtaką ir pasiekti, kad prezidento veto nebūtų atmestas, o visų Lietuvos žmonių, įskaitant jaunimą, žmogaus teisės būtų apgintos“.

Pasak B. Dittricho, įstatymas nesuderinamas su saviraiškos laisve, kurią gina tarptautiniai susitarimai, ratifikuoti ir Lietuvos. Kartu būtų pažeista teisė į lygybę, mat valstybė oficialiai pripažintų lesbiečių, gėjų, biseksualų ir transseksualų (LGBT), įskaitant nepilnamečius, diskriminaciją. Pažeidžiami esą taptų ir žmogaus teisių gynėjai, stoję LGBT pusėn bei skatinantys diskusijas apie jų teises.

Įstatymas, kaip teigiama laiške, pamintų Lietuvos jaunimo interesus, mat apribotų priėjimą prie informacijos, reikalingos formuoti pasaulėžiūrą, ir net sukeltų pavojų sveikatai, mat gali būti filtruojamos žinios apie ŽIV bei AIDS.

B. Dittrichas primena, kad Europos Sąjungos (ES), kurios narė yra Lietuva, pamatinės vertybės yra laisvė, demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, įstatymo viršenybė. Šie principai galioja visoms Bendrijos narėms.

Kaip Europos Tarybos narė, dar 1995 m. mūsų šalis ratifikavo Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją. Jos 10 str. teigiama: „Kiekvienas turi teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus. Tai yra teisė laisvai laikytis savo nuomonės, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas, valdžios pareigūnų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų.“

Konvencijoje taip pat draudžiama bet kokia diskriminacija, naudojantis šiomis teisėmis ir laisvėmis. Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pripažinęs, kad ši nuostata taikoma ir seksualinei orientacijai. 2007 m. byloje, kurioje lenkai skundėsi dėl draudimo rengti taikias LGBT demonstracijas, Strasbūro teismas pažymėjo, kad valstybė privalo užtikrinti teisę į susirinkimus. Tai esą itin svarbu mažumoms ir žmonėms, skelbiantiems nepopuliarių požiūri, nes jie yra labiau pažeidžiami.

„Šie dokumentai įpareigoja Lietuvą gerbti, saugoti ir puoselėti visų žmonių, nepriklausomai nuo jų seksualinės orientacijos, saviraiškos laisvę“, - pažymėjo B. Dittrichas.

Lietuvoje aistras kaitinantis įstatymas esą pažeistų ir Vaiko teisių apsaugos konvenciją, kurią Lietuva ratifikavo 1992 m. Joje teigiama, kad kiekvienas vaikas turi teisę laisvai ieškoti, gauti ir skleisti bet kokią informaciją. Jungtinių Tautų (JT) Vaiko teisių komitetas yra išaiškinęs, kad ši nuostata taikoma ir diskriminacijai dėl seksualinės orientacijos.

Anot B. Dittricho, įstatymas prieštarauja JT Generalinės Asamblėjos pareiškimui, tarp kurį

pasirašiusių 66 šalių buvo ir Lietuva. Juo buvo patvirtina, kad žmogaus teisės galioja kiekvienam asmeniui, nepaisant jo lytinės orientacijos ar lytinio tapatumo.

Laiškai atėjo iš 4 tūkst. žmonių

Kita įtakinga nevyriausybė organizacija „Amnesty International“ taip pat kreipėsi į A. Valinską. Ji paragino pritarti V. Adamkaus veto ir taip užtikrinti, kad teisės aktai visiems Lietuvos žmonėms, taip pat ir vaikams, užtikrintų žodžio laisvę.

Pasak organizacijos atstovės Kate Sheill, pastarosiomis savaitėmis apie 4 tūkst. žmonių įvairiems Lietuvos politikams, pareigūnams ir institucijoms atsiuntė panašius raginimus.

„Homoseksualams - žemesnis statusas“

Savo ruožtu Lietuvos gėjų lygos (LGL) valdybos pirmininkas Vladimiras Simonko išplatino laišką Seimo nariams, kuriuo paragino pritarti prezidento veto ir paprašė išbraukti iš įstatymo diskriminacines nuostatas.

„Šis įstatymas bus neleistinai diskriminuojantis lytinės orientacijos pagrindu, vien dėl lytinės orientacijos paversdamas lesbietes, gėjus ir biseksualius žmones nematomais ir negirdimais visuomenėje“, - pažymėjo jis.

Anot V. Simonko, įstatymas pažeistų visų žmonių, kurie norėtų viešai padiskutuoti apie neheteroseksualią lytinę orientaciją, išraiškos laisvę, ši informacija negalėtų būti skelbiama viešojo švietimo srityje, pažeidžiant įvairių tarptautinių dokumentų nuostatas.

„Diskriminaciniais įstatymais peršama mintis, kad LGBT žmonėms valstybė suteikia žemesnį statusą ir taip kiti piliečiai skatinami juos diskriminuoti. Kaip parodė neseniai atliktas ES Pagrindinių teisių agentūros tyrimas, šiuo metu Lietuvoje egzistuoja diskriminacija dėl lytinės orientacijos. 47 proc. respondentų, atsakiusių į šalyje atlikto tyrimo klausimus, homoseksualumą laiko liga ir mano, kad homoseksualus reikia gydyti. Toks įstatymas, kokį siūloma priimti, tik padidintų žmonių neišmanymą apie lesbiečių, gėjų ir biseksualų problemas, o dėl to diskriminacija dėl lytinės orientacijos tik dar labiau padidėtų.“

V. Simonko žodžiais, Vyriausybės pareiga yra mažinti socialinius prietarus ir gerbti, saugoti bei įgyvendinti visų asmenų, įskaitant LGBT žmones, teises: „Šis įstatymas priešingai - skatina prietarus ir pažeidžia žmogaus teises.“

Komitetų nuomonės išsiskyre

Kaip žinoma, Seimas birželį priėmė [įstatymą](#), kuriuo, saugant nepilnamečių dorovę ir psichiką, apribotas teigiamos informacijos apie homoseksualumą ir kitus dalykus skelbimas. Kritikai jį pavadino „cenzūros“ įstatymu, kuris „dėl savo neaiškumo sudarytų sąlygas uždrausti nuo 6 val. iki 23 val. net lietuvių liaudies pasakas (kaip keliančias siaubą), riedučių sportą (kaip sąmoningą turto naikinimą), viešą mėšainių valgymą (kaip blogos mitybos skatinimą) ir net Kristijono Donelaičio „Metus“ (kaip kūrinių, kupiną nešvankių posakių)“.

Ne tik Lietuvoje, bet ir kai kuriose tarptautinėse institucijose bei organizacijose [kilo](#) pasipiktinimo šiuo teisės aktu banga.

V. Adamkus jį vetavo, mat esą beveik visa viešoji informacija galėtų būti traktuojama kaip daranti poveikį nepilnamečių psichikos sveikatai, fiziniam, protiniam ar doroviniam vystymuisi. Seimas [sutiko](#) įstatymą svarstyti iš naujo, o balsavimas dėl jo numatytas antradienį.

Parlamento komitetai [laikosi](#) nevienodos nuomonės dėl veto Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas vienbalsiai siūlo jį atmesti, o Žmogaus teisių komitetas - pritarti prezidento pozicijai ir įstatymą laikyti nepriimtu.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.